

การปรับปรุงพันธุ์อ้อยในเขตภาคเหนือตอนล่าง

Sugarcane Improvement Program in Lower Northern Region

รวิวรรณ เชื้อกิตติศักดิ์^{1/} ประชา ถ้ำทอง^{2/} กนกทิพย์ เลิศประเสริฐรัตน์^{2/}
วิภาวรรณ ดวนมีสุข^{1/} เพ็ญรัตน์ เทียมเพ็ง^{3/} อภิวัฒน์ วรินทร์^{4/}
กฤษพร ศรีสังข์^{4/} สมเพชร พรหมเมืองดี^{1/}

บทคัดย่อ

ภาคเหนือตอนล่างเป็นแหล่งปลูกอ้อยที่สำคัญของประเทศ มีพื้นที่ปลูกประมาณร้อยละ 16 ของประเทศ มีผลผลิตรวมกว่า 12.1 ล้านตัน (2551, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร) และในปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มพื้นที่ปลูกอ้อยมากขึ้น มีการขยายโรงงานผลิตน้ำตาลในเขตนี้มากขึ้น ในขณะที่ผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่ค่อนข้างต่ำ ประมาณ 10.87 ตัน/ไร่ มีการใช้พันธุ์หลากหลาย และพันธุ์อ้อยส่วนใหญ่นำมาจากแหล่งอื่นๆ การยกระดับผลผลิตต่อพื้นที่แนวทางหนึ่ง คือการนำพันธุ์ใหม่ที่ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในเขตภาคเหนือตอนล่างได้ดี ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุโขทัยจึงได้นำกล้าอ้อยที่ผสมพันธุ์จากศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุพรรณบุรี ในปี 2543 มาคัดเลือก ตั้งแต่ปี 2544-2546 และนำเข้าประเมินผลผลิตตั้งแต่ปี 2546 จนถึงปัจจุบัน ตั้งแต่การเปรียบเทียบเบื้องต้น เปรียบเทียบมาตรฐาน เปรียบเทียบในท้องถิ่น และทดสอบในไร่เกษตรกร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อคัดเลือกอ้อยพันธุ์ดีเด่นที่มีผลผลิตสูงกว่าของเกษตรกรร้อยละ 5 มีความหวานหรือค่าซีซีเอสมากกว่า 12 มีการไว้ต่อดี และปรับตัวได้ดีในสภาพแวดล้อมในเขตภาคเหนือตอนล่าง

นำกล้าอ้อยจำนวน 11 คู่ผสม จำนวน 3,280 โคลน คัดเลือกครั้งที่ 1 ได้กล้าอ้อยจำนวน 138 โคลน นำเข้าคัดเลือกครั้งที่ 2 โดยการวางแผนการทดลองแบบ Augmented design in RCB จำนวน 3 ซ้ำ ร่วมกับพันธุ์ตรวจสอบ 9 พันธุ์ จากการคัดเลือกครั้งที่ 2 คัดเลือกได้อ้อยโคลนดีเด่นเข้าประเมินผลผลิตในการเปรียบเทียบเบื้องต้น การเปรียบเทียบมาตรฐาน และการเปรียบเทียบในท้องถิ่น จำนวน 25 14 และ 9 โคลนพันธุ์ จากการประเมินผลผลิตตั้งแต่ปี 2546-ปัจจุบัน พบว่า มีอ้อยโคลนดีเด่น ได้แก่ SRS2000-5-14 ให้ผลผลิตและคุณภาพสูงกว่าพันธุ์ที่เกษตรกรนิยมใช้ (LK92-11 K84-200 และ อุ่ทอง3)

^{1/} ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุโขทัย

^{2/} ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุพรรณบุรี

^{3/} ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์

^{4/} สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2

จึงนำเข้าทดสอบในไร่เกษตรกร ในปี 2552 พบว่า อ้อยโคลน SRS2000-5-14 ให้ผลผลิต ความหวาน และผลผลิตน้ำตาลสูงกว่าพันธุ์ตรวจสอบร้อยละ 10 4 และ 16 ตามลำดับ เกษตรกรพึงพอใจอ้อยโคลน ดีเด่น มีการขยายพื้นที่ปลูกมากขึ้น และนอกจากนี้ ยังพบว่า อ้อยโคลน SRS2000-5-14 ยังมีคุณสมบัติ อื่นๆ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย ทั้งยังเป็นน้ำอ้อยสดได้มีรสชาติดี สีสวย กลิ่นหอม ทำ เป็นอ้อยเคี้ยว หรือนำไปทำน้ำอ้อยขบได้